

Innowacja pedagogiczna „Nauka gry na dzwonekach ręcznych. Zespół dzwonekarski”

Autor innowacji – mgr Joanna Kukła – nauczyciel muzyki i plastyki w klasach 4 – 6
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piasku.
Nauczyciel realizujący innowację – Joanna Kukła

I. Wstęp

Muzyka to najlepszy język do poruszenia serc ludzi na całym świecie. (Jimmy Page)
Od początku przyszłego roku szkolnego, tj. od września 2015r., w naszej szkole realizowana będzie innowacja pedagogiczna pod tytułem „Nauka gry na dzwonekach ręcznych. Zespół dzwonekarski.”

Pomysł wprowadzenia tej innowacji powstał pod wpływem zabaw z wykorzystaniem kilku dzwoneków ręcznych przeznaczonych do poznawania dźwięków gamy C – dur. Postanowiłam spróbować wykorzystać je jako instrument muzyczny, rozwijający umiejętności muzyczne uczniów i wpływający korzystnie na rozwój ich muzykalności. Mówiąc „instrument”, mam na myśli zestaw kilku pojedynczych dzwoneków ręcznych, gdyż jedynie zestaw dzwoneków umożliwi granie na nich rozpoznawalnej muzyki z melodią i harmonią. Pomysł wydał mi się interesujący ze względu na specyficzny rodzaj brzmienia i gry na tym instrumencie, a także z powodu małej popularności tego rodzaju zespołów w naszym kraju. Mam nadzieję zaciekać nim uczniów i zorganizować grupę entuzjastów gry na dzwonekach ręcznych w mojej szkole – w ramach lekcji oraz na zajęciach pozalekcyjnych.

II. Główne założenia

Innowacja, którą chciałabym realizować w mojej pracy z uczniami, jest innowacją metodyczno - organizacyjną. Polegać ma ona na wprowadzeniu do zajęć muzycznych w szkole nowego instrumentu, jakim jest mało znany w Polsce i mało rozpowszechniony instrument – **dzwonek ręczny**.

Dzwonek ręczny – mały dzwon, to instrument muzyczny, przy którym do gry używa się ręki. Aby zadzwonić, dzwoniarz (grający na tym instrumencie) za pomocą lekko elastycznego uchwytu chwytka dzwonek i tak porusza nadgarstkiem, aby wprowadzić w ruch serce dzwoneka. Pojedynczy dzwonek może być używany jako sygnał przyciągający uwagę, w zestawie dają już możliwość zagrania melodii i rozpoznawania wysokości i interwałów między dźwiękami. Pierwsze strojone dzwoneki ręczne zostały stworzone przez braci Roberta i Williama Corów w Aldbourne w Anglii między rokiem 1696 a 1724. Ich „wynalazek” z czasem zaczęto stosować jako instrument muzyczny. Dziś jest kilka odmian dzwoneków i sposobów grania na nich. Ja chciałabym wykorzystać je do rozwijania poczucia rytmu, kształcenia słuchu i gry popularnych melodii muzyki klasycznej oraz piosenek z repertuaru szkolnego. Myślę, że jest to instrument, który zachęci uczniów do muzykowania i gry zespołowej.

Poszukując nowych, niekonwencjonalnych metod i form pracy z uczniami, wpadłam na pomysł, aby znajdujące się w wyposażeniu klas I – III dzwoneki ręczne tworzące oktawę ośmiu dźwięków (c2 - c3) wykorzystać nie tylko jako urządzenie sygnalizujące, ale również jako instrument o specyficznym sposobie gry.

Ważnym elementem, przemawiającym za sensownością wprowadzenia tej innowacji, jest również wpływ nauki gry na instrumentach nie tylko na rozwój sfery muzycznej człowieka, ale również na aktywację mózgu osoby grającej. Nie od dziś wiadomo, że gra na instrumencie muzycznym niezwykle rozwija. Podczas gry pracują obie półkule mózgowe, dzieci uczą się też koordynacji ruchów, synchronizacji, dzięki temu lepiej się rozwijają. Granie na instrumencie pobudza współpracę obu półkul mózgowych, a tym samym wpływa

na rozwój zdolności uczenia się i zapamiętywania. Uczy też samodyscypliny, rozwija wyobraźnię i wrażliwość człowieka.

Zagranie melodii na dzwonek ręcznych wymaga doskonałej współpracy grupy osób grających, ponieważ specyfiką tego instrumentu jest to, iż stanowi on małą część większej całości. Zespół uczniów grających na dzwonek tworzy jakby żywy instrument, gdyż każdy dźwięk (lub ewentualnie dwa dźwięki) znajduje się w rękach innej osoby. Aby więc zagrać na dzwonek melodię, wszyscy muszą pracować wspólnie i działać jak elementy układanki, w której, gdy jednego elementu brakuje – całość nie jest skończona. Taki rodzaj pracy wymaga od uczniów dużej odpowiedzialności, dyscypliny i uwagi, szacunku do cudzej pracy i umiejętności współpracy. Jeśli więc praca z uczniami i nauka gry na dzwonek przyniesie planowane efekty, zamierzam rozszerzyć w przyszłości skalę posiadanych instrumentów, o ile będzie to możliwe, i tym samym powiększyć skalę możliwych do wykonania utworów.

III. Cele

Cele główne :

- rozwijanie zdolności muzycznych uczniów
- nauka gry na mało znanym instrumencie, jakim w Polsce są dzwonek ręczne
- założenie zespołu dzwonekarzy grającego repertuar melodii popularnych, należących do kanonu muzyki klasycznej.

Cele szczegółowe:

- rozwijanie aktywności twórczej i odtwórczej uczniów
- poznanie nowego instrumentu i technik gry na nim
- wzbogacenie instrumentarium szkolnego
- kształcenie słuchu muzycznego i poczucia rytmu
- doskonalenie umiejętności manualnych uczniów
- rozwijanie wrażliwości, poczucia estetyki i wyobraźni
- poznanie utworów muzyki klasycznej poprzez wykonywanie ich w zespole
- kształcenie umiejętności pracy w zespole, poczucia odpowiedzialności za efekt wspólnej pracy i przekonania, że każdy grający jest równie ważnym członkiem grupy
- rozwijanie prawidłowych postaw i relacji interpersonalnych
- zapoznanie uczniów z historią i dniem dzisiejszym zespołów dzwonekowych w Europie i na świecie (głównie Niemcy i USA)
- wzrost zainteresowania uczniów zajęciami muzycznymi
- doskonaleni warsztatu pracy nauczyciela
- wzbogacenie oferty edukacyjnej szkoły.

IV. Opis innowacji pedagogicznej

1. Rodzaj innowacji – metodyczno - organizacyjna
2. Zakres innowacji – uczniowie klas 4-6
3. Termin realizacji – od 1września 2015r. przez trzy kolejne lata szkolne do 23 czerwca 2017 r.

Na realizację innowacji planuję przeznaczyć godziny zajęć pozalekcyjnych (2 godziny tygodniowo).

V. Korzyści płynące z innowacji

Dla uczniów :

- możliwość odkrywania i rozwijania swoich talentów muzycznych i organizacyjnych
- zdobycie nowych umiejętności, nie objętych podstawą programową przedmiotu muzyka
- zapoznanie się z historią mało znanego instrumentu muzycznego

- uzupełnienie i poszerzenie wiedzy muzycznej
- rozwijanie zainteresowań
- możliwość zaistnienia w środowisku lokalnym (prezentacja dorobku)
- pożyteczne spędzanie czasu wolnego

Dla nauczyciela :

- poszerzenie oferty edukacyjnej
- możliwość pracy z uzdolnionymi i chętnymi do poszerzania swych zdolności uczniami
- możliwość pracy nowymi metodami (techniki i sposoby gry na instrumencie)
- poszerzenie swojego warsztatu pracy
- satysfakcja i zadowolenie z pracy
- wzrost doświadczenia zawodowego
- możliwość realizacji swoich pasji
- możliwość promowania się w środowisku

Dla szkoły :

- poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły
- poprawa jakości pracy szkoły
- nawiązanie lepszej współpracy z rodzicami (prezentacje wyjazdowe zespołu)
- promocja w środowisku
- wzrost zadowolenia z działalności w sferze oferty zajęć pozalekcyjnych

Dla rodziców :

- zadowolenie z rozwoju dziecka i możliwości realizacji zainteresowań
- zaplanowanie uczniom ciekawego spędzania wolnego czasu
- możliwość podziwiania dziecka podczas występów w czasie imprez szkolnych i środowiskowych
- zadowolenie dzieci z efektów własnej pracy

VI. Opis działań

Praca uczniów będzie polegała na zapoznaniu się z instrumentem, poznaniu jego historii, budowy i sposobów grania na nim. Naukę gry rozpoczniemy od najprostszych zestawów dźwiękowych – gam i prostych melodii. Stopniowo, w miarę opanowywania instrumentu, będzie można grać proste akompaniamenty do piosenek i znane melodie w łatwym opracowaniu. Duże znaczenie mieć będzie zgranie się uczniów w zespole, gdyż jest ono bezwzględny warunkiem osiągnięcia zamierzonych efektów – zarówno muzycznych jak i pedagogicznych. Ze względu na specyfikę brzmienia dzwonków ręcznych, można będzie wykorzystać ich akompaniament w różnych uroczystościach wymagających oprawy muzycznej. Na pewno będzie to Koncert Świąteczny (Boże Narodzenie), koncerty z okazji rocznic państwowych (uroczyste apele i akademie), Dzień Nauczyciela, Szkolny Piknik Rodzinny, itp.

Ludwik Jerzy Kern napisał : „Czym jest muzyka? Może po prostu niebem, z nutami zamiast gwiazd?”. Zajęcia muzyczne sprzyjają uwrażliwianiu dzieci na piękno, wobec czego bezpośredni kontakt ze sztuką w postaci gry na instrumencie wpływać będzie korzystnie na rozwój osobowości uczniów i ich sposób widzenia świata i postrzegania w nim wartości duchowych. Planowana przeze mnie innowacja ma za zadanie rozbudzić chęć tworzenia sztuki, odtwarzania jej – poprzez wykonywanie utworów muzyki klasycznej – i, być może, tworzenia własnej. Temu celowi służyć będą zajęcia w zespole, ćwiczenie pojedynczo z każdym uczniem (na początku), i gra w grupach. Uczniowie będą mogli wykonywać utwory jednogłosowe i, po osiągnięciu pewnej biegłości, również wielogłosowe.

VII. Ewaluacja

Po ukończeniu realizacji innowacji przeprowadzona będzie ewaluacja. Zdobyć informacji na temat efektów wprowadzenia innowacji będą służyły następujące narzędzia i procedury :

- opinie uczniów uczestniczących w innowacji

- ankieta dla rodziców
- obserwacje zajęć przez dyrekcję i nauczycieli
- dokumentacja przebiegu realizacji innowacji
- obserwacja efektów pracy w postaci koncertów i występów zespołu na forum szkoły i w czasie imprez środowiskowych

Uwagi :

W czasie realizacji innowacji dopuszcza się minimalne zmiany i modyfikacje, związane ze specyfiką pracy z uczniami zdolnymi, dostosowujące poziom wymagań do ich możliwości i zdolności.

Bibliografia :

1. Daniela Ruszkowska – „Innowacje pedagogiczne w świetle obowiązujących przepisów” – Nowa Szkoła, 1997, nr 8
2. Irena Dzierzgowska – „Jak uczyć metodami aktywnymi” – Fraszka Edukacyjna – 2004
3. Dzwonki ręczne – informacje ze strony encyklopedii internetowej Wikipedia (ze względu na brak literatury fachowej w języku polskim).